

"СВОБОДА" (LIBERTY)
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
 at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 Edited by Editorial Committee.
 Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.
 Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
 За оголошення рекламів не відповідальні.
 Tel. "Свобода": Bergen 4-0237. — Tel. У. Н. Соколя: Bergen 4-1016.
 Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА КОНСТИТУЦІЯ В ПОЛЬЩІ

Провідник першої робітничої партії в Німеччині, Загальної Товариства Робітників, Фердинанд Лясал (умер 1864 року) писав колись у своїй книжечці "Про суть конституції": "Конституція є реальне відношення сил". Цими словами Лясал хотів зазначити, що головну вагу має не те, що написано в основній державній законі (в конституції), а дійсна сила тих суспільних організацій (партій, класів, станів), що живуть у державі: Якщо конституція не задовольняє інтересів і бажань тих груп, що мають силу в державі, то вони її кмітливо і пишуть новий закон, на свій смак.

Дня 23-березня ц. р. варшавський сейм ухвалив нову конституцію для польської держави. На ділі нова конституція не принесла нічого нового в польське державне життя. Відомо, що "найбільш нове в цілій світі" польська конституція з р. 1921 була вже давно "живим трупом"; ніхто на неї не звертав уваги: ні теперішній уряд Польщі, ні її партії, що свого часу ту конституцію писали. Пласудський у своїй політиці цю стару польську конституцію пішов слідом за своїми попередниками в польських урядах: Грабо-вськими, Вітосами, Войцеховськими і т. д. Аджечі ці польські націонал-демократи та людолюбні, "християнські" групи, тоді, показали приклад порушення законів та конституції. Цеж вони — Грабо-вський і всі останні націонал-демократи та людолюбні, "християнські" групи, тоді, показали приклад порушення законів та конституції.

Від 1926 р. Польща була без конституції. Про це в державі ривав Пласудський зі своїми "полюкниками". Довго готувала кліка Пласудського нову конституцію, яка мала сказати, що є в дійсності. Нарешті аж року 1935 нову конституцію ухвалено.

Читаючи нову конституцію, пригадує собі анекдот з 1920 р., коли то Пласудський писав своє військо на Київ. Польські націонал-демократи були проти війни з Росією й обивачували Пласудського, що він хоче з "національними держа-

вими, бо за її планування наступ Польщі на життя українського народу був не менше шкідливий, як і тепер, за нової конституції. Українці можуть тільки одно сказати тим Пласудським, що плучать за старою конституцією: Бачили чи, що купували! Ви самі, панове, легковажили свої власні закони. Під покровом ліберальної конституції ви зробили так, що дієві Польки були рівноправними громадянами, а всі не-Польки мусіли тільки терпіти й платити. Пласудський тепер нас навчив, що демократія може бути або для всіх, або тільки для одних.

І. У 1893-тім році Генуеш Августо Марія Труко, подорожуючи по Європі з метою студії, був вражений грандіозною й одночасно дуже простою організацією паризького ринку, так званого "Halles", що саме тоді нелегально були зареєстровані.

Паризький "Halles", що дає новий галесизм, це вельми ринку істинних припасів, у котрому вільно циркулюють продавці й покупці, але самий акт купівлі-продажу відбувається тільки за посередництва особливих комісарів, що підлягають спеціально встановленим для них нормам і контролям. Французький закон, який контролює паризький "Halles", не претендує бути виразком якоїсь особливої економічної конструкції; він має на увазі лише встановити деякі гарантії для досконалого функціонування паризького ринку, щоб не було на йому ніяких зложивань та виснаження. Вилатки, зв'язані з продажем продукту, зв'язані з системою комісарів були заведені до мінулому, і цим продукту відповідало майже точно їх дієвості.

Будучий теоретик галесизму спостеріг, що кожний комісар переводив цю роботу, яка в інших містах вимагала великих витрат часу й енергії багатьох людей. Він бачив, наприклад, як у Еспанії прибув цілий вагон дичини, і як його швидко розпродали з мотлоку, причому його далекий і незначний вла-

стину, що за її планування наступ Польщі на життя українського народу був не менше шкідливий, як і тепер, за нової конституції. Українці можуть тільки одно сказати тим Пласудським, що плучать за старою конституцією: Бачили чи, що купували! Ви самі, панове, легковажили свої власні закони. Під покровом ліберальної конституції ви зробили так, що дієві Польки були рівноправними громадянами, а всі не-Польки мусіли тільки терпіти й платити. Пласудський тепер нас навчив, що демократія може бути або для всіх, або тільки для одних.

Підвищення бюджету.

Отже в 1931 році військовий бюджет внісся коло 40%, в 1934 р. 33%, а в 1935 р. 28%. Військовий бюджет держави Змишка понається тим, що зменшується інвестиція капіталу в нових будовах і тяжкій індустрії. Зате збільшилась виробництво військової, цебто комісарити оборони і комісарити внутрішніх справ з 1,6 в 1933 році на 8 мільярдів карбованців в 1935 році. Не уявляє також сумнівом, як й інші бюджетові видатки, що й раніше була повністю моральною шкідливою, розбуваюча фальшіві і т. п. частинно покриваються з військовою бюджетом та несутя військовою цілям. Недавно з'явився закон про Агдантану. Також будова другої ліній байкальської амурської залізничі керується стратегічними оглядами. Господарські центри тих областей стоять вельми позабезпечені в будові нових ліній, і тому вони не схиляють цілям господарським. Після того бюджет буде представлятися так (в мільйонах карбованців):

	1931	1932	1933	1934	1935
Заг. бюджет:	1894	28798	34082	46947	65900
Комісарити оборони:	1288	1296	1420	5000	6500
Комісарити тяжкої індустрії:	6147	8507	7422	8228	11758
Залізниця і будови:	336	407	303	304	417
Комісарити внутр. справ:	208	254	257	1048	1652
Разом:	7979	10464	9402	14600	20327

(Далі буде).

вої торговлі, що особливо значуща набирає на західних українських землях, її інституції, керуючись добром цілого суспільства і не рахуючи її збагачення та спекуляції, ви створюють форму ринку найвідповіднішу для виробника та для покупця.

Новою формою ринку був галесизм, на який можна було зводити виробників і покупців не в локальному масштабі, як це ми бачили в паризьких "Halles", і по кооперації, а в масштабі світового. Початкові зародки таких світових ринків ми знаходимо в так званому біржаві крам. Це крам є символізацією в чужих паперях, і покупці й виробники вступають тут у зв'язки, особливо чи через своїх представників, дійсно з усіх країн світа. Та біржаві крам всеж така ніяк не могла назвати досконалим ринком: позаяк за все тут панує найоросішоша спекуляція і досить фактично, що на цих біржах транлюються катастрофічні вилатання цін, тоді, як подані в світ не дають до того ніяких підстав, щоби зрозуміти, що бачи-ти крам не можуть бути ніяким ідеалом. Але навіть коли ми могли принести, що ці біржаві мусіли аргументувати через інтервенцію відповідних чинників, то необхідно пригадати, що вони в своїх транлюваннях обмежуються тільки на деякі роки краму (бавовна, м'ясо, цукор тощо).

Галесизм пропонує цілком нову форму ринку. Світовий "Halles", зорганізований з участю відповідних урядів, який мали би в загальній адміністрації своїх представників, але цілковито всеж від них автономний, на зразок міжнародного Червоного Хреста або Інтернаціональної Почтової Юнії. На обов'язку цієї нової інтернаціональної організації, Галесизм, дежако би виконувати її функції, як виконують у Парижі "Halles" тільки для істинного краму та лише для Парижа.

Промови до міських робітників 8 жовтня 1934 року Мусоліні сказав: "Сучасна наука вдалося поборити можливість збагачення, але й тріба це, від контролює і провадить державу, яка вміє хотіти, розв'язати другу проблему: проблему розподілу багатства, щоби більше не повторювалися нещодавні, парадоксальні й одночасно з тим жорстокі образи мізерії серед розкошей".

Проблемою "розподілу багатства" дуже цікавилися в своїм часі різні соціалісти й комуністи, але ми знаємо, з яких наслідками: замислюючи тільки мізерію, що панувала, наприклад, серед деяких класів населення Росії, вони поширили її на ціле населення (за винятком незначної горстки мусоліністської видержавної бюрократії), видавши його в жертву неучащим стражданням голодової смерті. Але успіх комуністичних і соціалістичних теорій не міг спинити людей, яких болять людська біда і які не можуть зрозуміти, чому виробники в Америці і в Бразилії мають вилати цілих та угонити в морі крам і цукор, коли мільйони населення вмирають з голоду в соціалістичній Росії, Китаю та в Індії; чому має ширитися, щоби через перепродкуцію безробіття, коли сотки мільйонів людей залишаються без найбільш необхідного; чому уряди одного рукою відраховують всі нові шляхи для торговельних зносин, поширюють залізничні та повітряні інтернаціональні комунікації, а другою рукою перетягують ці шляхи й комунікації такими високими митами, папосотвореннями та митними запорами, що ніхто не може з тих нових шляхів і комунікацій користатися.

Проблемою "розподілу багатства" дуже цікавилися в своїм часі різні соціалісти й комуністи, але ми знаємо, з яких наслідками: замислюючи тільки мізерію, що панувала, наприклад, серед деяких класів населення Росії, вони поширили її на ціле населення (за винятком незначної горстки мусоліністської видержавної бюрократії), видавши його в жертву неучащим стражданням голодової смерті. Але успіх комуністичних і соціалістичних теорій не міг спинити людей, яких болять людська біда і які не можуть зрозуміти, чому виробники в Америці і в Бразилії мають вилати цілих та угонити в морі крам і цукор, коли мільйони населення вмирають з голоду в соціалістичній Росії, Китаю та в Індії; чому має ширитися, щоби через перепродкуцію безробіття, коли сотки мільйонів людей залишаються без найбільш необхідного; чому уряди одного рукою відраховують всі нові шляхи для торговельних зносин, поширюють залізничні та повітряні інтернаціональні комунікації, а другою рукою перетягують ці шляхи й комунікації такими високими митами, папосотвореннями та митними запорами, що ніхто не може з тих нових шляхів і комунікацій користатися.

Проблемою "розподілу багатства" дуже цікавилися в своїм часі різні соціалісти й комуністи, але ми знаємо, з яких наслідками: замислюючи тільки мізерію, що панувала, наприклад, серед деяких класів населення Росії, вони поширили її на ціле населення (за винятком незначної горстки мусоліністської видержавної бюрократії), видавши його в жертву неучащим стражданням голодової смерті. Але успіх комуністичних і соціалістичних теорій не міг спинити людей, яких болять людська біда і які не можуть зрозуміти, чому виробники в Америці і в Бразилії мають вилати цілих та угонити в морі крам і цукор, коли мільйони населення вмирають з голоду в соціалістичній Росії, Китаю та в Індії; чому має ширитися, щоби через перепродкуцію безробіття, коли сотки мільйонів людей залишаються без найбільш необхідного; чому уряди одного рукою відраховують всі нові шляхи для торговельних зносин, поширюють залізничні та повітряні інтернаціональні комунікації, а другою рукою перетягують ці шляхи й комунікації такими високими митами, папосотвореннями та митними запорами, що ніхто не може з тих нових шляхів і комунікацій користатися.

Проблемою "розподілу багатства" дуже цікавилися в своїм часі різні соціалісти й комуністи, але ми знаємо, з яких наслідками: замислюючи тільки мізерію, що панувала, наприклад, серед деяких класів населення Росії, вони поширили її на ціле населення (за винятком незначної горстки мусоліністської видержавної бюрократії), видавши його в жертву неучащим стражданням голодової смерті. Але успіх комуністичних і соціалістичних теорій не міг спинити людей, яких болять людська біда і які не можуть зрозуміти, чому виробники в Америці і в Бразилії мають вилати цілих та угонити в морі крам і цукор, коли мільйони населення вмирають з голоду в соціалістичній Росії, Китаю та в Індії; чому має ширитися, щоби через перепродкуцію безробіття, коли сотки мільйонів людей залишаються без найбільш необхідного; чому уряди одного рукою відраховують всі нові шляхи для торговельних зносин, поширюють залізничні та повітряні інтернаціональні комунікації, а другою рукою перетягують ці шляхи й комунікації такими високими митами, папосотвореннями та митними запорами, що ніхто не може з тих нових шляхів і комунікацій користатися.

Проблемою "розподілу багатства" дуже цікавилися в своїм часі різні соціалісти й комуністи, але ми знаємо, з яких наслідками: замислюючи тільки мізерію, що панувала, наприклад, серед деяких класів населення Росії, вони поширили її на ціле населення (за винятком незначної горстки мусоліністської видержавної бюрократії), видавши його в жертву неучащим стражданням голодової смерті. Але успіх комуністичних і соціалістичних теорій не міг спинити людей, яких болять людська біда і які не можуть зрозуміти, чому виробники в Америці і в Бразилії мають вилати цілих та угонити в морі крам і цукор, коли мільйони населення вмирають з голоду в соціалістичній Росії, Китаю та в Індії; чому має ширитися, щоби через перепродкуцію безробіття, коли сотки мільйонів людей залишаються без найбільш необхідного; чому уряди одного рукою відраховують всі нові шляхи для торговельних зносин, поширюють залізничні та повітряні інтернаціональні комунікації, а другою рукою перетягують ці шляхи й комунікації такими високими митами, папосотвореннями та митними запорами, що ніхто не може з тих нових шляхів і комунікацій користатися.

ДЕ СТОІТЬ УРЯД?

Коли президент Рузвельт почав свою акцію за "відбудову краю" та "новий розділ", стояло перед населенням краю переважне питання: за кого стоїть уряд, коли з собою стираються інтереси підприємців і робітників?

Відомо, американський уряд не признає себе представником одної класи, ні підприємців, ні робітників. Він каже, що він стоїть понад ними, що він вступає за справедливості і право. Американська суспільність, з винятком крайніх лівих і крайніх правих, нічого іншого від нього не хоче. Загал робітничтва теж не домагається від уряду заступництва виключно своїх інтересів, як цього йому радять добивається країні агітатори.

Якбиш час вони мали вражіння, що уряд справді думає поступати безсторонно. Однак останніми часами почали збиратися факти, які піддають у сумнів волю уряду. До таких фактів уряд додав останніми днями ще один факт: справу фабриканти амуніції Колта. На скаргу робітників цієї фабрики округна рада краю уряду для робітників відносин ствердила урядово, що фабриканти справді не хотіли говорити з представниками робітників про умови праці. Ідучи вслід за цим ствердженням урядового бюро, інше бюро уряду, котре має нагляд над виконанням постанов законів про відбудову краю, відбрало за домання завода фабриканти Колта право вживати "синього орла". Не дивлячись на цей осуд, департамент війни далі дає фабриці контракти на виробі зброї для уряду.

Довідавшись про це, комітет для розслідування фабриканти амуніції запитав департамент війни, чому він не відкликав контракти з Колтом, як це він зробив свого часу з Фордом, коли цей не хотів повинуватися постановам законів про відбудову краю. Департамент війни відповів, що він не дістав офіційного повідомлення від уряду відбудови краю. Кінце комітет начальника цього уряду, Ричберга, а цей не хоче давати виснаження. Як його зв'язано як свідка, себто з примусом прихвильності, уряд просив його зараз не переслухувати. Кажуть, що якийсь публічний інтерес цьому противиться.

Який саме, громадянство не знає. Зате воно знає, що публічний інтерес вимагає виконувати закон, навіть коли цей закон каже фабрикантам робити неприємну річ, бо говорити з усіми робітниками колективно. Як уряд цього закону не виконає, він не може кривдуватися, що серед робітників шириться невдоволення і підозріння, що виконуються закони проти робітників, але не за робітників. Власне з цього, що уряд не хоче держатися безсторонно в справах між робітниками й підприємцями, виростають революційні течії, що хочуть заставити уряд дбати виключно за інтереси робітників.

Хіба уряд хоче цього досягнути?

СОВЕТСЬКИЙ МІЛІТАРИЗМ

Сам Чапаев є історична особа з часів революції. Чоловік апатичний, селянин, запеклий революціонер, який з герста бандитів дослухався рагні советського генерала і відтак загинув в бою. Зіла його особа б є одно героїство і таким навіває глядачів. Фільма не полюблює противника. Всі події в біографічній генерала Калева показані в цілій дійсності і трагічності. Культурна найцінніше точка лежить в психологічній атаці. Колдоянами йдуть до наступу білі війська генерала Калева, з прапорами і шаблями проти яких-там банд Чапаєва. І досягають свого. Банди тікають. Вікниці наступу так не відкриті через опір одної жінки, яка вчинила акт з скоростріля, не стратилла нерві і пересікла її стріли наступлюючих. Коли перша советська фільма "Патомкін" була антимілітаристична, "Чапаев" є наскрізь мілітаристичний. В ньому війна є такою подією, де навіть можна бути вбитому, але про це не говориться. Кажуть, що Сталін сам казав собі десаток разів висвітлювати ту фільму й наказав показати її в цілому краю. Досі досі подобає це не було. Фільма пішла в рух в кількох сотнях копій відразу. Всі організації були зобов'язані її показати сво-

Йому членства, а преса цілком іншими днями писала лише про цю фільму. Морг Кірова і група 1934 року перервав на малу хвилю ту акцію, але вже до того часу майже весь край бачив цю фільму.

Рідний край — батьківщина.
 Чапаев і його дух став вартим каменем внутрішнього розвою в Советах. Він стоїть на тій же лінії, яка принесла йому відомий закон з 8. червня 1934 року про злочини зрадників батьківщини, при чому батьківщина признана її права, поминачи дотеперішні її предикати, як соціалістична, інтернаціональна, робітничка і т. п. Мілітаризація йде під знаком советського патріотизму. А це є для Росії щось зовсім нове. Царська держава була, але її не любив народ, бо армія і військова служба були в народі зневажені й урядничство було в суті песимістичним бюрократизмом, а не свідомим ємсь мілітаризмом. А теперішня советська держава працює свідомо над тим, щоб забезпечити собі певну будуччину в тій області.

IV. Планове господарство означає озброєння.
 Москва в березні, 1935.

Дуже зручний жарт можуть собі дозволити советські верховоди у відношенні до за-

гранці, а саме, що советський військовий бюджет внісуть лише дуже малий відсоток бюджету загального, коли тимчасом в Польщі це в фліпівті відсоток сягає понад 40 і більше і застрашує ще округлення. Також і тепер заступник комісара оборони, Тухачевський, дозволив собі на те, щоб у німецькій пресі, як йому повірили. В 1930 році сказав Ворошилов на 16-му партійному конгресі:

Основні озброєння нашої держави добудемо ми в форсованому розвитку нашого господарства, в підвищеному виробництві металу, в розвою хімічної індустрії, в будові авіа-тракторів й в форсуванні загального машинобудівництва.

Це більш виразно розказав сам Сталін в своєму звіті про вислди першої п'ятирічки. Він сказав, що головною метою послонної інтернаціоналізації є озброєння. А на останньому зїзді народгородсько-оплеским, уступ до упорядку комісара тяжкої промисловості, Орджонікідзе, як він сказав, що советська індустрія забезпечить советську армію всяким матеріалом, та що армія не потребує ані жадної німецької мотора й жадної німецької машини.

Фінансування озброєння.
 Як хто хоче виробити собі певний образ про фінансування советського озброєння, то мусить узглядити при тому й

видатки на будову тяжкої індустрії. Про те, видатки на комісарити внутрішніх справ є військові, не треба і згадувати, бож відділи ПТУ є чисто військовими формациями і відіграють в граничній охороні переважну роль. Війни також значну частину видатків на залізничні та й будову треба зарахувати на військовий бюджет. Перегляж карту комуністичної казує, що всі нові залізничні лінії будуються в першу чергу, керуючись при тому стратегічними оглядами. Туркестансько-сібирська залізнична з'являється китайської Туркестану є таксамо стратегічно важна, як залізничні Білоруси коло польської границі або в Таджикистані коло границі Афганітану. Також будова другої ліній байкальської амурської залізничі керується стратегічними оглядами. Господарські центри тих областей стоять вельми позабезпечені в будові нових ліній, і тому вони не схиляють цілям господарським. Після того бюджет буде представлятися так (в мільйонах карбованців):

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 18 ДО 22 ЛЮТОГО 1935 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ.

(5)

ЗВІТ ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ”, Д-РА Л. МИШУГІ.

Ми теж не твердили, що демократія вічна. І тому по змозі основно інформували читачів у редакційних статтях чи статтях наших кореспондентів з тими реформами, що їх переводить Гітлер, а ще більше з тим, що діється в Італії, звідки, як відомо, одержуємо дуже солідно оброблені інформації про переміну Італії в корпоративну державу.

Ми представляли нашим читачам суть автократії, що виходить із залякання, що тільки „вибрані” мають правити. Але ми твердили, що суспільність є такою, якими є її члени, що творить суспільство. І тому, щоб та суспільність була дійсно ідеальною, то треба змагати до піднесення особистої якості і вартості кожного члена даної суспільності.

„Свобода” виказувала теж і в минулі році, що з кожним роком зростає тепер націоналізм у цілм світі. Він стає найбільшим авторитетом. До нього зачинають апелювати навіть Сталін, а не то Гітлер чи Муссоліні, щоби вдержатись при владі. І тому і „Свобода” на кождім своїм кроці намагалася скріплити український націоналізм, у тій вірі, що він є в силі піднести цілу нашу націю до нового героїського повстання, до нових жертв, і збудувати в огні нової революції нову Соборну Українську Державу. Довкола тої ідеї ми бажали об'єднати все, що тільки дається об'єднати, що не заляснїле в своїх старих поглядах, заморочених інтернаціоналізмами, партійною дрібничковістю, пустими гаслами, амбіціями і т. п. А хто так глядіть на суспільні й національні справи і на нашу змаганя до своєї держави, той завжди знаходив місце в „Свободі”, того думки і діла були нею пошановані. Нам здається, що той цїтїзм, а в'яким ми відносимося завжди в наших органах до наших національних свят чи до наших героїчних постатей, є наявним доказом, що ми здаємо собі добре справу з нашим національного завдання бути репрезентантом дійсної незалежницької української національної думки.

„Свобода” і робітничі справи.

Дається час від часу ще почути, що „Свобода” є замало робітничою газетою. Підносять це головно большевицьку, тому, що „Свобода” не визнає своїх читачів іти на большевицьку збіговиська, чи підписувати і висилати до Вашингтону ріжні комуністичні проекти, які не мають на цілі облекшити робітничу долю, а тільки є большевицькою пропагандою. Лають вони „Свободу” за те, що вона розкриває погубну роботу комуністів при робітничих страйках чи в робітничих юніях. Як теж і за те, що „Свобода” розкриває, як вискисує в Советах уряд „робітників і селян” отих робітників і селян, а зокрема як то червона Москва нищить Україну, вимордовуючи міліони селян для своїх політичних цілей.

Минулий рік був відомий з великого числа страйків. Кождий з них був обговорений на сторінках нашого органу в новинах і в редакційних статтях. Кождим разом ми виказували, де шукати причини невдач страйку. Наприклад, обговорюючи невдалий генеральний страйк у Сан Франсіско, ми підкреслили, що цей страйк повинен навчити робітників, що генеральний страйк це страшна зброя в руках робітників. І не треба боятися цієї зброї, тільки треба боятися невдалого генерального страйку. І тому треба поступати з ним дуже обережно. Таксамо вивчили ми причини, чому, приміром, скінчився ткацький страйк без здобутків, і коли це треба перетягати струни і не слухати демагогів, а вдоволятися в данім моменті навіть помешченим здобутками, ніж доводити непотрібно до цілковитої програної і деморалізації в робітничих рядах.

Ми вивчили в „Свободі” справу допомоги уряду страйкуючим. І доказували, чому страйкуючим як безробітним повинна належати допомога, яку одержують інші безробітні. Ми теж виказували користі з т. зв. „прямовисних юній”, організованих за промислом, а не за фахом. А справа соціального забезпечення була обговорювана і в минулі році десятками разів. Особливо ближче обговорювано забезпечення на старість, домагаючись примусового федерального забезпечення та вважуючи це ще важнішою проблемою ніж забезпечення проти безробіття, бо безробіття може прийти, а старість — мусити. Ми вивислювали боротьбу за знесення дитячої праці. І виказували на суть боротьби Американської Федерації Праці, зглядно робітничих юній, з автоматичними промисловцями. Боротьба та, як знаємо, щойно в розгрі. І чим далі, тим яскравіше виказує страшний визиск робітника з боку отого найбільшого й наймоdernішого промислу в Америці. Тут, як і в багатьох інших справах, поставилися ми критично до А. Ф. Праці за те, що здержала минулої весни вибух автомобільного страйку, згодилася віддати спір Автомобільній Раді, а та остання не переперла навіть того, щоби були прийняті в автомобільних фабриках наново до давньої праці ті, що їх викинено з праці за приналежність до юній. Вона теж не поставилася прихильно до основного домагання робітників в автомобільній промислі, а це до права юнійої репрезентації.

Ось у такій чи подібній спосіб ставились ми до робітничих справ, які тепер в Америці є на першім плані, бо є тісно зв'язані з політикою президента Рузвельта, або з т. зв. „Ню Діл” — „Новим Розділом”. А при тім не забували ми звертати увагу на таких демагогів як Гуті Лонг, що лібно

говорять про конфіскату маєтків у Морганів чи Ракефелерів, а на ділі не розв'язують ніякої соціальної проблеми, а тільки пускають клич без думки, а тимсамим робітничої справі вперед не посувають.

Ми теж вивисляли, в чім лежить наадництво такої американської нової організації, яка носить шумну назву: „Американська Ліга Свободи”.

„Американська Україна”.

В минулому році, як і давніше, намагались ми передавати в „Свободі” і „Юкраїній Вікні” все те, що відзеркалює наше українське життя в Америці. Та біда в тім, що чим далі, тим гірше з нашими дописувачами з місць. Можна сказати, що їх уже так якби не було. Ще там якусь згадку про концерт чи якусь збірку на край і кому написати в громаді, але про інші справи — ні. Особливо, коли хочеться бачити в газеті досі більш інтересного, глибшого змістом, багатшого думками.

Тут треба мати на увазі, що ми є тепер на переломі двох епох. Кінчиться епоха старої імміграції, а зачинається нова доба, яку творитимуть Америці з українського роду. Зачинається нове життя, для якого треба нових людей і нових ідей. Треба на місцях людей з новою ініціативою, які збогачують далі наш національний стан посланнями не тільки щодо цілесного зросту наших організованих людей, але й щодо прибутку нових фінансових, економічних чи культурних здобутків. Отсе треба на місцях творити і про це треба до „Свободи” доносити, а прийняті писати вже тепер до неї про те, що такі думки там на місцях жевріють.

Наскільки йде про нас, то ми старались при всяких нагодах побудувати нашу молодь, на яку тут каадемо найбільшу увагу, до цієї нової праці. Ми заставляли старе думаче покоління до цього, що мозок української імміграції в Америці мусить тепер перевести основну ревізію нашого тутешнього життя. Маючи оту важну ціль перед собою, ми не звертали уваги на інші релігійні чи політичні тертя в Америці. Ми клали вагу на ідею, поверту діяновою реальною працею. В таких статтях, як „Чи де дух Листопада” намагались ми довести наше громадянство до думки, чи не поповнюємо ми часами національного святотатства, коли навіть у такі дні чи свята го громадах не може дійти до згоди, щоби разом, об'єднано, одним серцем і одною душею агадати за тих, що положили голову за наш ідеал. Ми твердили, що „гнів” чи „ненависть” є в життю покривджених чи поневоєних народів важним боевим елементом, але тільки тоді, коли виявляється ділами супроти ворогів. Коли є діла, тоді не треба „крику”, шумних фраз і погроз, бо діла промовляють вимовніше.

Зверну увагу на те, що про те все ми писали в статтях на українські теми і в інших. Кождий хіба завважив у рубриці „На біжучі теми”, як там порушувались ріжні справи, ріжні народи, ріжні ситуації й ріжних людей, але все те дається не раз живцем приривати до українського життя. Подавши нашим читачам, як розв'язують у світі ріжні складні проблеми, даємо їм пізнати, як треба їх розв'язувати в нашій власній американсько-українській життю.

„Юкраїній Вікні”.

З тим є тісно зв'язана наша праця в тижневику „Юкраїній Вікні”. Тут ми в минулі році докладали всіх можливих зусиль, щоби пригартнути нашу тут роджену молодь до української праці, а далі й до нашої організації.

Та кождий з нас знає, що це легко заявити, а важко перевести. Хвалити Союз на старий лад і ще крім того, як то кажуть, перебільшувати „сакраменти” у тих похвалах — це цілковито невідповідний спосіб Союзової пропаганди супроти молоді. Це пусті звуки, які не дають ніякого відгону. Тому спробували ми підхлудити і до Союзової справи з боку загально-українського, ідейного. Ми писали в „Юкраїній Вікні” про все те, що український народ гарного, культурного й благородного видає, і заохочували цим молодь студіювати все, що українське.

Ми намагались в тім невеличкім часописі за той короткий час передати нашій молоді якнайбільше відомостей про Україну і український народ, про його боротьбу і змагання. Ми намагались збудити в ній інтерес до Соборної України, до Листопадового Свята і до Свята Злуки, до Шевченка і Франка, до Києва і Львова, Черновець, Ужгороду. Ми давали говорити до американсько-української молоді наших старокраєвій молоді, як вона стоїть перед польським судом за вірну службу українському народові, чи тоді, як її вшанують за українство, чи розстрілюють, як от у Советах. Наша тут роджена молодь почула в наших статтях про „UKRAINIANS IN THE FAR EAST”, про „THE VOICE OF OUR YOUTH IN THE FAR EAST” або про „UKRAINIANS OF SUB-CARPATIA” чи „UKRAINIAN YOUTH MOVEMENTS IN PDKARPATYA”. Ми виказували молодому поколінню, що треба „FIRST STUDY, AND THEN JUDGE”, коли йде про критику нашого політичного життя, наших освігів чи невдач, чи нашого тут перебуваючого старого покоління. Ми їй виказували в „OUR STAND AFFIRMED”, що ми це сотіями разів підносили, що подав Люїс Адамчик про тих дітей, що тут роджені з батьків іммігрантів. Це ми підносили, намагались придержувати нашу молодь при українських пні, при українській ідеї й українських організаціях. Ми їй теж виказу-

вали на той великий поступ, який зробило тут наше старе покоління, та на той великий духовий, а то й матеріальний капітал, який залишає стара українська імміграція своїм дітям в Америці. Передавали ми те все в тім переконанні, що як наша молодь те все пізнає і зрозуміє, то тимсамим пізнає і зрозуміє цю таку організацію, якою є У. Н. Союз. А зрозумівши те — začne ставати в Союзіві ряди.

Праця в згоді.

Отого всього не було б можливо нам виконати, якщо не було б у редакції повної згоди і відданості нашій справі, нашій організації й нашому органу. Згадаю, що ту працю виконували в редакції чотири особи: п. Ревюк, п. Шумейко, п. Стеткевич і Я. Несповна 4 місяці працював теж п. В. Кедоровський. Не користали ми цілий рік з помічної сили тому, що намагалися тим робом заощадити гроша для закупки нових книжок до бібліотеки, без чого неможливо дали вести як „Свободи“ так і „Українців Вікні“. Нашими платниками (але дуже мізерно) дописувачами поза Америку були: один у Римі, один у Відні, один у Празі, а два надсилали ще в ряді фейлетони в ріжну всьчину. Крім того надходили ще в ряді годі статті, чи дописи з Лондону, а далі з Бриселі та Парижа. Всім їм ми вдячні за їх працю. А окрема вдячність тим, що підпомагають наш часопіс без заплати тут в Америці, надсилаючи нам дописи чи статті й інші матеріали. Імена їх нашому загалови добре відомі.

Окрема вдячність, що п. Ревюк вложив дуже багато труду в нашу рубрику „На біжучі теми“. Хто вчитується в те, що пише кожного дня на подібні теми Гейвуд Брун, чи Бризейн (що побирає за таку рубрику річно великі суми гроша, не маючи, річ ясна, нічого цшого до роботи), то зрозуміємо, скільки тут треба вложити праці, щоби вдержати і в нас подібно рубрику. З того не виходить, що її буде можна в таких відносинах річно продовжати. Ні. Це неможливе. Це тільки доказує, чого можна і в нас dokonати, якби був розподіл праці, якби була яка-така можливість використати нашу власні спосібності. В „Українців Вікні“ п. Шумейко вкладав усю свою душу. А нам була пріємність допомагати йому поширювати його українське знання і спільно обдумувати ті способи, якими найкраще й найкорше можна дістатися до серця і розуму української молоді в Америці. Зрешту п. Стеткевич виповнював, як завжди, своє важке завдання дбати про чистоту української мови в „Свободі“, перебарвлюючи ще на себе добровільно обовязок отворити в нашій організації спеціальну рубрику, присвячену тому, щоби прочистити мову американських Українців у слові й писмі.

З головною езекутивною обговорювали ми всі справи, звязані з органом організації, і тут завжди знаходили повне розуміння для нашої праці.

По скінченню звіту відповідального редактора „Свободи“ наступили звіти головних радних у таким порядку:

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, С. СЛОБІДЯНА.

Поважні голові урядники!

Я гіпшуся, що саме в ювілейному році У. Н. Союзу мени припаде честь репрезентувати У. Н. Союз та працювати разом з головним урядом у ювілейній кампанії нашої організації.

Беручи під увагу, що на філадельфійську округу є два головні урядники, то у всіх справах я працював спільно з головним контролером А. Пашуком.

На припоручення головної канцелярії мав я на протязі цього року до поладження кілька важлих справ. І так, 11 лютого був я на припоручення гол. пресдса на зборах від 321 У. Н. Союзу, де полагодив справу непорозуміння, які там виринули між членами через річні вибори. На припоручення гол. рек. секретаря був я на зборах від 388 і там полагодив справу суспензії одного члена, яка то справа була вже в суді. А 17 лютого, на припоручення гол. пресдсаника, був я у відділі 239, де переконався, що уряд не був вибраний згідно зі статутом, а тому мені прийшлося уневажнити вибір двох урядників та зарядити, щоб мировий суд розглянув ту справу. По розгляненню цієї справи мировим судом, 17 березня вибрано новий уряд у тому відділі.

Багато праці треба було вложити в підготування ювілейного свята філадельфійських відділів з нагоди 40-ліття У. Н. Союзу. Таке свято відбулося 27 травня і можу тут ствердити, що це було одно з найкращих свят, які колинебудь відбувались у Філадельфії. Своєю добріною концертною програмою воно принесло моральний успіх. Був з нього і матеріальний успіх, бо після цього свята почалася крапна праця в цілі приднування нових членів для У. Н. Союзу.

На припоручення гол. пресдсаника був я 3 червня на ювілейному святі У. Н. Союзу в Мілвілі, Н. Дж., де виголосив святочну бесіду про значення У. Н. Союзу.

На припоручення гол. фінансового секретаря-касiera полагодив я справу посмертного по бл. п. Каряку, член від 339. В тій справі був висланий до „Свободи“ допис, у яким пороблено ріжні неоправдані і неузасаднені закиди. Отже я провіряв ту справу та перекочав жинку покойного, що тут не було ніякої причини на якісь жалі.

Дня 9 вересня був я на зборах від 163 У. Н. Союзу, де переконався, що Відділ провадиться зразково і згідно зі статутом організації. Є там тільки один такий член, який завжди незадоволений і якого праця помагає тільки в критикуванні інших.

На запрошення філадельфійських відділів „Провидіння“ був я прийнятим на 20-літній ювілей цієї організації, де я репрезентував У. Н. Союз, та вложив привіт від Союзових відділів філадельфійської округи. Таксамо був я на святі з нагоди 25-літнього ювілею тов. українських американських горожан, на якім я зложив привіт від У. Н. Союзу.

На запрошення Союзових відділів з Честер, Па., був я прийнятим на ювілейному святі У. Н. Союзу та виголосив на ньому прінагідну бесіду.

Дня 4 листопада від 105 У. Н. Союзу, в якому я є пред-

сідником, справляв 40-літній ювілей У. Н. Союзу, а разом і 28-літній ювілей існування самого відділу. Те свято я перепроваджував і хочу тут заявити, що ювілейне свято того відділу було повноі успішним, бо цей відділ придбав найбільше число нових членів у Філадельфійській округі та дістав навіть окрему ювілейну нагороду. При тій нагоді згадаю також, що в цьому відділі утворено окрему секцію молоді, котра вибирає своїх власних урядників, відбуває окремі збори, збирає місячні вкладки та передає їх до загальної відділової каси. В такий спосіб ми бажаємо підготувати молодь нашого відділу до той праці, яку досі вели старші члени. А коли вони вже будуть підготовані, то оді переберуть провід усього відділу, а ми, старші члени, будемо їм помагати.

При кожній нагоді, яку я тільки мав на протязі цього року, я все старався працювати для успіху ювілейної кампанії. В мойй праці я вєсоді стірався за попертям урядників і членів, хіба що часом трапився такий випадок, що якісь-там „товариші“ був невдоволені. Бо такий „товариш“, який вправді називає себе робітником, а в тому самому часі шкідить на кожному кроці робітничій справі, старатється звичайно шкідити також і нашій організації. І тим „товаришам“ я завжди давав належну відправу, а зокрема тоді, коли бачив, що вони пробують усімаи демагогічними і дешевими штучками відтягати членів від У. Н. Союзу та перемовляти їх до якоїсь інтернаціональної організації.

На протязі року я з головним контролером А. Пашуком скликували округні збори відділових урядників У. Н. Союзу з Філадельфії й околиці і на тих зборах давали пояснення в ріжних організаційних справах та заохочували урядників до праці в користь У. Н. Союзу. Таксамо і при помочі української радіопрограми вели ми пропаганду за приднування членів до У. Н. Союзу.

Філадельфійська округа придбала в ювілейній кампанії 146 нових членів, а саме Філадельфія дала 83 члени, а позамісцеві відділи 63 члени. Як я вже згадав, то 105 відділ був на першому місці, бо приєднав 24 члени, опісля йшли відділи 363 і 375, які організували пр 15 членів. Були три відділи, які зовсім не придбали нових членів, але я вірю, що вони виконають свій обовязок уже на протязі біжучого року.

Далі, я старався відвідувати Союзіві відділи у Філадельфії, а також по околицях, та висносив на зборах користі нової реформи та потреби переходу членів зі старого до нового роду забезпечення. Таксамо брав я участь у ріжних вичах, зборах та народних святах.

Вкінці дякую за щире співпрацю головному контролеру А. Пашукови, всім місцевим і позамісцевим урядникам та членам, з якими я мав нагоду на протязі цього року працювати для добра нашої організації, і на тім закінчую свій звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, Г. ЄВУСЯКА.

TO THE SUPREME EXECUTIVE ASSEMBLY:

I herewith submit the report of my activities during the year of 1934 in pursuance of my duties as a Supreme Advisor.

On May 30th, 1934, I attended the 40th Anniversary of the U. N. A. celebration held at Hempstead, L. I., N. Y., which was given in the form of a concert and dinner by the assemblies of that community. I spoke on this occasion of the benefits derived by the sons and daughters of the members of the U. N. A., as well as for the young generation of Ukrainian birth. This Jubilee was very well attended and in my opinion a highly successful one.

On July 4, 1934, I attended the celebration of the 40th Anniversary of the U. N. A., at Shenandoah, Pa. This celebration was in the form of a concert in the afternoon and dinner in the evening. At the concert, I spoke on the subject of organization and its purpose, comparing the U. N. A., with organizations of the early settlers of the United States, and of the benefits reaped by such organizations. I also stressed the benefits provided by the U. N. A. for future generations. At the dinner, I used as my theme the subject of "The Rightful Heirs of the U. N. A.," and pointed out the various benefits to sick members, their families and also to living members. I pointed out that the U. N. A. is an organization built for posterity and the rightful heirs of this organization are the younger generation of the Ukrainian birth, so that they may continue to develop this association to even greater heights and continue the work from the foundation laid for them by their parents.

On September 30th, 1934, I attended the 40th Anniversary celebration given by the Jersey City group. Here I took a very active part in the celebration helping with the plans and advising the Jubilee committee. I spoke at the concert presented at this Jubilee, using as my topic the value of organizations, what the U. N. A. holds for new members, their welfare and the general welfare of the Ukrainian people. The celebration was very well attended and successful both morally and financially.

During the year 1934, I was called on to advise a number of branches of the U. N. A., on topics of discussion held by them. These advices were well taken and cleared up the disputed situations.

In closing, I wish to report that in all my activities I noted the very poor attendance of the younger generation at the gatherings to which I spoke and would advise that in the future every possible effort be made to interest the younger generation to attend the gatherings sponsored by the U. N. A., whether this youth is a member or is not a member of the U. N. A.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, Т. ШПІКУЛІ.

За час могою урядування, від 1 січня до кінця грудня 1934 року, я, як головний радний Українського Народного Союзу, полагоджував отсі справи:

На запрошення уряду я був присутній 21 січня на зборах від 379. Говорив я там про ювілейне свято У. Н. Союзу в Шікаго, про реформу і про організування молоді до У. Н. Союзу.

Дня 21 січня відбувся 25-літній ювілей від 221. де на припоручення головного пресдсаника, п. М. Мурашка, я репрезентував на святі У. Н. Союзу. На святі зложив я щир-

рий привіт і побажання від головного уряду У. Н. Союзу для відділу, а в дальшій мой промові закликав усіх членів до спільної праці для добра і розвою У. Н. Союзу.

На запрошення уряду від 106 я був 28 січня на їх місячних зборах, де говорив про свято 40-літнього ювілею У. Н. Союзу в Шікаго, про реформу і про організацію молоді в ряди У. Н. Союзу.

Дня 9 лютого я одержав листа від Марії Соловей з Західної України. В ній вона домагається виплати помертвого по її помершій мужу, котрий був членом У. Н. Союзу. Не знаючи про ту справу нічого, переслав я цього листа до провірника і полагодження до головної канцелярії У. Н. Союзу.

На запрошення уряду від 220 У. Н. Союзу був я присутній на зборах того відділу, де я зреферував справу організування молоді в ряди У. Н. Союзу, пояснив ще раз реформу в Союзі та говорив також про вагу і значіння 40-ліття У. Н. Союзу, і про потребу влаштування в Шікаго відповідного Союзного свята.

Згідно з припорученням головного предсідника, п. М. Мурашка, був я 13 березня на зборах від. 183, щоби полагодити там непорозуміння, яке тягнеться ще від вибору делегата на минулу конвенцію. По вислухання обох сторін і провіренню цієї справи я звернувся з проською до урядників і членів відділу, щоби вони на цих зборах вже раз закінчили всякі непорозуміння. На це дістав я запевнення від усіх присутніх членів, що вже набувуче вони будуть згідно і дружно працювати для добра і розвою свого відділу й У. Н. Союзу. На зборах закликав я всіх членів до злуки з від. 165, що люкується в тій самій салі, і з дискусії, яка велася в тій справі, я набрав вражіння, що урядники і члени хотять злуки та що в короткому часі до цієї злуки прийде.

У моїм звіті за рік 1933 я вже загадував, що у від. 165 від довшого часу є непорозуміння. Таксамо було й цього року. На припоручення головного предсідника, п. М. Мурашка, ходив я на збори того відділу, щоби вже раз довести до згоди у відділі. Я зазивав урядників і членів до згоди та радив їм злучитися з відділом 183 для спільної праці. На цих зборах я дістав запевнення, що члени бажать мирного співжиття та що набувуче вони доложат усіх зусиль, щоби усунути всякі непорозуміння. І справді незабаром від. 165 злучився з від. 183. Тепер маю вражіння, що ті непорозуміння остаточно покінчилися.

Дня 16 березня скликав я всіх відділових урядників У. Н. Союзу з Шікаго й околиці на те, щоби сформувати комітет до влаштування 40-літнього ювілейного свята У. Н. Союзу в Шікаго. На зборах були репрезентовані 13 відділів, а урядники тих відділів згодилися відсвяткувати спільне свято. Вибрано святочний комітет до перепровадження ювілейного свята. Я увійшов до того комітету як предсідник, а пп. Павло Підлісний і Василь Саган стали секретарем і касієром. Свято відбулося в неділю, 20 травня, з повним успіхом. Цей успіх свята завдячує добрій співпраці всіх відділових урядників і всіх Союзців. Концертну програму виконали найкращі артистичні сили в Шікаго. Головним бєдінком свята був головний рекордвий серетар У. Н. Союзу, п. Д. Галичина. Ювілейне свято звелічав своєю присутністю п. Е. Келі, майор міста Шікаго, який у своїй привітній промові між іншим сказав: "IF YOU WANT TO GET ANYTHING, GO AFTER IT".

Майор Е. Келі прибув на наше Союзове свято за старанням Союзівки, українського адвоката, п. Романа Смука. Союзівці заповнили концертну салю в школі ім. Шопена, а було їх разом з гостями поперех 1,500. По ювілейнім святі відбулася спільна Союзова вечеря з нагоди прибуття до Шікаго гостя, головного рекордвого секретаря У. Н. Союзу, п. Д. Галичина. Мущу ще загадали, що чистий дохід з ювілейного свята вносить \$177.32. Святочний комітет ювілейного свята рішив призначити згадану суму на будову чи купно Союзного Дому в Шікаго, без якого праця у відділах У. Н. Союзу не може як слід розвиватися. Цей комітет урядую до нині, а його завданням є організувати Українців у члени У. Н. Союзу та працювати в напрямі купня або побудування Союзного Дому в Шікаго. Зараз по святі, а саме 21 травня скликав я збори всіх Союзівців. На ті збори прийшли головні відділові урядники, а також деякі члени. На зборах був присутній головний рекордвий секретар, п. Д. Галичина, що давав відповіді на всякі запити.

Дня 10 червня видавав мене член від. 214, Михайло Кравецький, в справі його суспендування і просив, щоби його прийнято наново в члени. Я порадив йому, щоби він заплатив задегій довг до відділу, а справу переслав до дальшого полагодження головної канцелярії У. Н. Союзу.

По довшій підготовці з мого боку і скликав збори молоді 10 грудня, щоби створити новий молодечий відділ У. Н. Союзу в північній частині міста Шікаго. На зборах я представив шль зібрання, і присутня молодь без дискусії прийняла односторонно мій план і згодилася створити новий молодечий відділ У. Н. Союзу. На тих зборах вибрано урядників і ухвалено резолюцію, що молодь бажает стати підвладним відділом У. Н. Союзу. Мені сказано, що та резолюція була вислана до головної канцелярії У. Н. Союзу 17 грудня, та що відповідь в тій справі прийшла з головної канцелярії щойно в січні. Коли я самий запитував головну канцелярію, чому та справа не була скорше полагоджена, то одержав відповідь, що резолюція щодо створення цього відділу прийшла до головної канцелярії щойно в січні і головна канцелярія зараз ту справу полагодила.

Згідно з припорученням головного фінансового секретаря-касєра, п. Р. Слободяна, видавав я 23 грудня предсідника і секретаря від. 243, щоби розслідити справу запису і виплати помертвого по померлому членові Р. Сосновському. Діставши припоручення розслідити і полагодити ту справу, я зараз постарався побачитися з урядниками і деякими членами від. 243, та довадився, що та справа є так замотана, що вимагає докладного провірння, а тому не дається полагодити в короткій часі. Та справа лишається невикінченою, і може бути полагоджена щойно в 1935 році.

Деякі члени від. 125 зверталися з зажаленням до мене, що в їх відділі не поступається згідно зі статутом У. Н. Союзу і не виконуються тих завдань, до яких урядники відділу є зобов'язані. Мені сказано, що на зборах відділу не читається протоколу, ні фінансового звіту, та що ніхто з членів не знає, скільки їх відділ має майна чи грошей. Дня 23 грудня я був на їх річних зборах, де переконався, що інформація, яку я мав від деяких членів, була, на жаль, правдивою. Я дав нагану тим, що собі на неї зажаждали, а опісля подав свої заваги і вказівки щодо цього, в якій спроби треба вести господарку відділу, так, щоби вона не протівилася статутуви У. Н. Союзу. На тих зборах вибрано нових урядників і я вірю, що вони будуть виконувати свої обов'язки згідно зі статутом та що на протязі 1935 року жіночий відділ упорядкує своє діловодство і збільшиться чисельно й фінансово. Це приблизно була моя діяльність як головного радного У. Н. Союзу за рік 1934. Звичайно треба було нераз бути на зборах ріжних політичних чи народних установ, щоби знати, як іде праця, запізнатися з молодію та пролагувати між нею Союзову. Іде. Мене просили на ті збори також тому, що в Шікаго повага У. Н. Союзу є велика і з його голосом числиться весь загал. Вкінці ще зазначу, що в ювілейному році У. Н. Союзу я приєднав понад 60 нових членів до від. 221 У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, І. ЛИСАКА.

Мій звіт буде короткий, бо моя місцевість знаходиться близько осідку головної канцелярії У. Н. Союзу, а тимсамим відділові урядники чи навіть члени звертаються звичайно з полагодженням ріжних справ впрод до головної канцелярії.

Зараз по минулим річним засіданню головного уряду У. Н. Союзу я скликав у своїй місцевості загальні збори всіх Союзівих відділів. На ті збори прибули відділові урядники, а також багато членів. На зборах я говорив про потребу виміни грамот зі старого до нового роду забезпечення, а таксамо про значіння ювілейного року нашої організації і з тим подученою ювілейною кампанією за приєднання нових членів до У. Н. Союзу. Також давав я пояснення на ріжні запити членів та урядників. По довшій дискусії, головні щодо нової реформи, багато членів зрозуміли, що це лежить у їх власному інтересі перейти якнайкорше до нового роду забезпечення, що вони опісля зробили. Зокрема було невдоволення щодо тих членів, які мали ліни на своїх грамотах, а тепер при виміні грамот їм признано літа і резерву від часу їх вступу до організації. Я старався вяснити, що число членів з дінами є дуже мале, та що цієї справи тепер уже не можна змінити.

Дня 13 квітня був я запрошений на збори від. 219, де я вяснював нові роди забезпечення й ті привілеї, якими члени може покористуватися, коли перейде до нового роду забезпечення. Вислід був такий, що в короткому часі більша частина членів зміняли свої грамоти, і тепер цей відділ гарно розвивається та працює для У. Н. Союзу. В ювілейному році цей відділ приєднав 14 нових членів.

В справі влаштування ювілейного свята з нагоди 40-ліття У. Н. Союзу я скликавав два рази збори всіх місцевих відділових урядників. Свято було добре підготоване, а тому й випало воно так, як ми цього сподівалися. Була добірна концертна програма, було й велике число людей. Були Союзівці і не-Союзівці, бо всі вони прийшли громадно, щоби віддати пошану піонірам У. Н. Союзу, які зарозом були й піонірами всього нашого громадського життя тут в Америці. В кінці мущу загадали, що Союзівці відділи з моєї місцевості не виконали в ювілейному році того, чого У. Н. Союз від нас вимагає. Ми Спрідобили всього 60 нових членів, а на місцевість, яка має організованих понад 600 членів У. Н. Союзу, таке число нових членів є зовсім замале. Та я вірю, що на протязі біжучого року всі урядники і члени возьмуться до праці з більшим запалом та охотою і зуміють сплатити У. Н. Союзові той довг, який вони завинили в ювілейному році. На тім закінчую свій звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, І. ВАВЕРЧАКА.

На протязі цього року я не мав багато справ до полагодження. Ті всі припоручення, які я діставав з головної канцелярії, я виконав відповідно до моєї найкращої змоги. І так, на припоручення головного предсідника полагодив я справу непорозуміння у від. 294 в Ровей, Н. Дж. Я був на зборах того відділу три рази, а саме в січні, лютім та березні.

Коли головний предсідник приїжджав до Картерет, Н. Дж., в справі полагодження виплати помертвого запомоги у відділі 342, то на припоручення головного предсідника я прибув також до цієї місцевості, щоби спільно з головним предсідником ту справу розсідити та полагодити.

В травні їздив я, на припоручення головного предсідника, до Трентон, Н. Дж., де треба було полагодити непорозуміння, що зашди між двома членами від. 245. Ту справу я полагодив у користь відділу й У. Н. Союзу.

Я помагав підготовити та брав участь у ювілейному святі з нагоди 40-ліття У. Н. Союзу, яке було влаштоване заходом місцевих злучених відділів. Також брав участь та проходом Союзівих ювілейного свята У. Н. Союзу, яке відбулося в Картерет, Н. Дж., заходом місцевого 342 відділу.

На протязі року удавалось до мене урядники і члени деяких відділів з ріжними організаційними справами, і ті всі справи я старався полагодити вдоволяючи.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, А. ШАРШОНЯ.

Ми маємо в Шамокін, Па., де я живу понад 50 років, один Союзівий відділ. Я завжди приходжу на збори того відділу та працюю для його розвою відповідно до моїх сил та змоги. На протязі цього року працював я багато в тому напрямі, щоби переконати членів про потребу зміни грамот зі старого до нового роду забезпечення. Маючи на увазі, що в нашому відділі є переважно число таких членів, які вже стоять десятки років в організації, і тепер, з причини їх старого

віку, приходиться їм платити при вильнї грамоті значно вищу вкладку, то очевидно справа переходу тих членів зі старого до нового роду забезпечення не йшла легко. Та всеж таки хочу тут сказати, що члени остаточно дали себе переконаті щодо потреби їх переходу до нового роду забезпечення, так, що три четверті членів перейшли вже до нового роду забезпечення, а в старім роді забезпечення осталося тільки одна четверта частина членів. І сподіваюся, що й ті члени перейдуть у короткому часі до нового роду забезпечення.

Коди мова про приєднання нових членів, то в нашій місцевості важко їх дістати. Не тому може, що молоді не хочє вступати в члени У. Н. Союзу. Її можнаб дістати, якби тільки часи поділилися. Бо нема де правди діти, що безробіття дїткнуло може найбільше нашу місцевість. Майже всі копальні вугля позамікали, а тимсамим і закміненє є майже одинокє жєрело заробітку для наших людей. З вище згаданих причин менї не вдалося зорганїзувати в цїй ювілейній кампанї такого числа членів, якого я бажав собі. Бо приєднав я тільки кількє нових членів.

З нагоди ювілейних свят У. Н. Союзу був я прийняним на таких святах у Сентрелї, МекЕду, і Шамокїн, Па., де я вголосував привагїдні бесїди про У. Н. Союз.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, Н. БУСЬКА.

В нашій місцевості, в Кївлєнд, О., є три головні урядники, а тому ми всі спільно виконували ту працю, яка на нас, як головних урядників, спочивала.

По минулїм річїм засїданнї головного уряду У. Н. Союзу ми скликали 8 березня збори всіх місцевих відділових урядників і на тих зборах порїшено улаштувати ювілейне свято з нагоди 40-лїття У. Н. Союзу. Мене вибрано головою ювілейного комітету. Отже разом з іншими членами цього комітету я скликав збори в справі ювілейного свята та робив усі потрібні підготування до свята. Таке свято відбулося в нашій місцевості 27 травня. Можу сказати, що свято увінчалось успіхом, бо від того часу почалася виваства праця Союзових відділів над організуванням нових членів до організації.

Дня 6 травня був я та промовляв на ювілейному святї У. Н. Союзу в Акрон, О., яке було влаштованє заходом 295 відділів.

Три рази їздив я до Бєдфорд, О., де я наміряв заложити новий відділ У. Н. Союзу. Через депресїю та безробіття я покищо не міг здійснити мого пляну.

Дня 10 червня був я запрошений на імпрезу від. 364 У. Н. Союзу, де мав нагоду говорити про організування нових членів до У. Н. Союзу.

В серпні їздив я до Гонсбург, О., в справі заложення нового відділу У. Н. Союзу. І тут покищо я мусїв залишити ту справу, бо люди без роботи, а тимсамим не легко втягнути їх до організації. Як тільки часи поправляться, то думаю, що ще в кількох місцевостях, де нема Союзових відділів, удасться заложити такі відділи.

Дня 7 жовтня був я та промовляв на ювілейному святї в Гемтрєк, Міш., яке було влаштованє злученими місцевими Союзовими відділами.

На припоручення головного рекордового секретаря скликав я 19 жовтня організаційні збори з місцевих відділових урядників. На тих зборах говорив я та взивав відділових урядників, щоб вони виказували більше активності та праці в цїлі організування нових членів, та щобі старалися перепїсувати до нового роду забезпечення тих членів, які ще є в старім роді забезпечення в дотичних відділах.

Дня 21 жовтня був я запрошений на збори сестрицтва, від. 112 У. Н. Союзу, де я забирав слово в справі вербування нових членів до організації.

Дня 6 листопада був я запрошений на збори молодечого відділу, але, на жаль, з важкої перешкоди не міг прибути на ті збори.

Дня 18 листопада був я на ювілейному святї в Лорєйн, О., яке було влаштованє заходом від. 50 У. Н. Союзу. На святї говорив я про значення У. Н. Союзу та про ті користи, які має членство в У. Н. Союзі.

Дня 25 листопада був я запрошений на представлення від. 364 У. Н. Союзу, і при тїй нагодї забирав я слово про вагу належання до У. Н. Союзу.

Крім моїх обовязків, як головного урядника, сповняв я також обовязки відділового секретаря в 102 відділі. Моя праця в відділі принесла гарні успіхи, бо коли їде про число нових членів, приєднаних на протязї 1934 року, то 102 відділ був першим у Кївлєндї, а на четвертому місцї між усіми відділами в Америцї.

На тїм кїнчу свій звіт та заявляю, що ї набудучє буду докладати всіх старань, щоб зорганїзувати якнайбільше число нових членів до У. Н. Союзу. Це для нас усіх повинно бути найважнішим завданням, яке ми повинні виконати.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, І. ГУЗАРА.

Як відомо, в Нью Йорку відбулося перше ювілейне свято У. Н. Союзу з нагоди його 40-лїтнього ювілею. Те свято відбулося 22 лютого, саме в часї минулого річного засїдання головного уряду У. Н. Союзу, і тимсамим усі головні урядники взяли в ньому участь. Вважаю, що те свято було успішне під кожним оглядом. Воно дало почин до властивої Союзовї праці, яка велася в Нью Йорку на протязї цілого ювілейного року. І як видно було зі звіту головного рекордового секретаря, та з праця принесла гарні успіхи. Бо Нью Йорк здобув собі перше місце в цьогорічній ювілейній кампанї. З самого Нью Йорку були чотири відділи, які дістали ювілейні нагороди, а саме: 361, 204, 130 і 5. Відділ 361, в якому я є прєсїданком, придбав 143 нових членів, від. 204 приєднав 37 нових членів, від. 130 звербував 23 члєна, а від. 5 приєднав 22 члєна. Отже тільки ті чотири відділи, про котрі тут згадує, приєд-

нали на протязї 1934 року 225 нових членів. Приєднавши 143 члєна, від. 361 здобув собі перше місце між усіми відділами нашої організації. Як прєсїданк того відділу я вложив чимало праці для організування нових членів, одначе зазначу, що той успіх наш відділ осягнув тільки завдяки працї всіх відділових урядників та поодиноких активних членів.

Крім праці у своїйму відділі полагоджував я ті всі справи, які менї були припоручені головою канцєларїєю, а також і ті справи, з якими до мене вдалося відділи, чи то поодинокі відділові урядники або члєни.

І так 9 березня був я запрошений на збори в справі зорганїзування нового молодечого відділу в Нью Йорку. На тих зборах був також гол. рек. секретар, і відповідальний редактор „Свободи“. В тїй самїй справї був я знову на зборах 16 березня. На тих обох зборах забирав я слово та подавав деякі вказівки щодо створення молодечого відділу.

Дня 18 березня був я запрошений до Брукліна на збори Союзових відділів в справі їх злуки. Маючи вже досвід у тїй справї, бо свого часу я переводив злуку в Нью Йорку, я подав їм потрібні вказівки щодо цієї злуки.

На тих зборах був прийнятий також гол. фін. секретар-касїєр. Як пізніше я довався з часопису, то в Брукліні наступила злука двох Союзових відділів, саме тих, які запрошували мене на збори в справі злуки.

На припоручення годового прєсїданка був я 7 квітня на зборах від. 117 У. Н. Союзу, де треба було полагодити непорозуміння, які там існували між теперїшнім і бувшим відділовим урядником.

В тїй самїй справї був я знову на зборах тогож відділу 25 серпня і тоді полагодив її корисно ї вдоволяючо для обох сторін.

На тїм кїнчу свій звіт, та хочу тільки додати, що ї на протязї цього року я буду докладати всіх зусиль до праці в організуванні нових членів.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ, АННІ БОЇВКИ.

На протязї цього року я мала до полагодження кількє Союзових справ, які я старалася виконати, як могла найкращє. Насамперед була я на зборах від. 242 У. Н. Союзу, в яким існували ріжні непорозуміння, що тягнулися вже більше єк рік. Тих непорозумїнь я не могла усунути, отже на збори того відділу мусїв прибути гол. фінансовий секретар-касїєр. На тих других зборах, на котрих я також була прийняна, вдалося нам ту справу остаточно полагодити.

Також скликала я відділових урядників на збори в цїлі улаштування спільного Союзового свята заходом відділів з Шенандоа, Фрєквід, Сентрелї, Маганой Сїті і Маганой Плєїн. Те свято з нагоди 40-лїття У. Н. Союзу відбулося в Шенандоа, Па., і в нїм взяли участь кількє головних урядників, а саме гол. прєсїданк М. Мурашко, гол. контрольор Д. Капітула, гол. радийнї Г. Євусяк і я. Самє свято своєю концертною програмою і відповідними рефератами про У. Н. Союз було доброю пропагандою Союзовї ідеї, зокрема серед тих, які досї до Союзу не належать, а які були прийняними на тому святї.

На протязї року відносинили до мене урядники і члєни відділів по пораді та інформації в ріжних організаційних справах. В таких випадках я завжди старалася давати такі відповїдї і пояснення, які виходили б на користь і добро нашої організації.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ, ОЛЕНИ ПРИДУН.

Мій звіт буде короткий, бо на протязї року я не мала ніяких важніших припоручєнь з головної канцєларїї У. Н. Союзу, які треба було полагодити. Тому моя праця організувалася тільки на ту місцевість, у якї я перебуваю.

Зараз по минулїм річїм засїданнї головного уряду У. Н. Союзу я скликала збори урядників з п'ятьох місцевих відділів в цїлі обговорення справ, звязаних зі 40-лїтнім ювілеєм У. Н. Союзу. На цих зборах порїшено улаштувати спільне Союзове свято і вибрано комітет, який мав зайняти підготуванню працюю для цього ювілейного свята. Я зі своєї сторони помагала комітету в тїй підготуванї праці та докладала всіх старань, щобі свято випало якнайкращє.

Те свято відбулося в нашій місцевості в травні. Крім мене на святї були прийняні гол. прєсїданк і редактор „Юкрєнієн Вікїл“.

По ювілейному святї зачався в нашій місцевості рух в організуванні нових членів. Я зорганїзувала до свого відділу всього 5 нових членів. Важко було придбати більше, бо безробіття і загальна криза дають всюди відчувати. Органїзування нових членів утруднює ї та обставина, що хлопці, які мешкають з родичами, а мають повнїще 24 роки, є обовязані сплачувати часопис, хоч батько вже за той часопис платить.

Я також брала участь у ювілейному святї У. Н. Союзу, яке було влаштованє заходом від. 370 в Нью Гейвен, Конн. У своїй бесїдї на тому святї я зверталася головно до матерей, щоб вони подбали про бучущинє своїх дїтей, вповняли в них потребу задержання тих здобутків, які придбала стара їміграція, а зокрема, щобі вони подбали про розбудову нашої найбільшої організації, У. Н. Союзу. Розбудувати ту організацію можуть тільки їх власні діти, якщо вони стануть членами цієї організації.

По вичерпаннї звітів усіх головних урядників закінчено перший день нарад. Головного уряду в год. 5:30 ввечір.

(Дальше буде).

